

การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เพื่อการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช¹ อรรอมา เจริญสุข² อัจฉรา ประเสริฐสิน³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เพื่อการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 2) สร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสำหรับการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และ 3) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาภิธาน ร่วมกับการวิเคราะห์เมทริกซ์ผลกระทบไขว้ ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ สามารถจัดกลุ่มรูปแบบนวัตกรรมที่สังเคราะห์งานวิจัย 16 เรื่อง ได้ 3 ประเภทคือ (1) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู 10 รูปแบบ คือ การศึกษาผ่านบทเรียน การจัดการความรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน เทคนิคแผนที่ผลลัพธ์ การคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามมรรค การออกแบบย้อนกลับและการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ การเสริมสร้างพลังอำนาจด้วยแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส การเสริมพลังอำนาจครู การพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติสถานการณ์ (2) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการประเมิน 3 รูปแบบ คือ การประเมินเสริมพลังอำนาจ การประเมินแบบ 360 องศา และวงจรเรียนรู้แบบเชเวนอีโดยใช้แบบตรวจสอบรายการการประเมินหลัก และ (3) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนาพฤติกรรมครู 2 รูปแบบ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักกาลยาณมิติ และการปรับปรุงการพูดโดยใช้เทคนิคการละคร ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงนวัตกรรมหรือปัจจัยกระบวนการที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูมี 5 ด้าน ได้แก่ สมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความรู้ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการประเมินการจัดการเรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในตนและระหว่างเพื่อนครู

คำสำคัญ สังเคราะห์งานวิจัย นวัตกรรมการศึกษา การพัฒนาครู การปฏิรูปการศึกษา

หมายเหตุ

- เป็นงานวิจัยในโครงการ การวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ซึ่งได้รับทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- งานวิจัยดำเนินการแล้วเสร็จ ปี 2554
- ไม่เคยนำเสนอในเวทีวิชาการอื่นใด

¹ ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (wsuwimon@chula.ac.th)

² อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ornuma_21@hotmail.com)

³ นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ubib_p@hotmail.com)

Research Synthesis Regarding Educational Innovation Development for Teacher Development Based on Education Reform

Suwimon Wongwanich⁴, Orn-uma Charoensuk⁵ and Ujsara Prasertsin⁶

Abstract

The purposes of this research were (1) to synthesize the research on educational innovation development for teacher development based on education reform, (2) to enhance knowledge concerning educational innovation development for teacher development based on education reform and (3) to form policy recommendations on educational innovation development for teacher development based on education reform by means of meta-ethnography analysis along with cross-impact matrix analysis. The research findings showed that causes and effects can be used to classify innovation forms synthesizing 16 research reports into three categories: (1) ten forms of learning-developed activities run by teachers – lesson study approach, knowledge management, classroom action research, outcome mapping technique, triarchic theory of human intelligence thinking, backward design approach and experiential learning, empowerment by Neo-Humanist concept, teacher empowerment, school-based training and practical and coaching learning, (2) three forms of evaluation-based activities – empowerment evaluation, 360 degree evaluation and seven-e learning by evaluation checklist, and (3) two forms of teacher behavior development activities – behavior changing by Kalyanamitra principle and speech improvement through drama techniques. There are five categories of innovation or process related to teacher development which are (1) teaching competency, (2) curriculum development and application abilities, (3) information and communication technology abilities, (4) learning assessment and (5) behavior change.

Key words: Meta-Analysis, Educational Innovation, Teacher Development,
Education Reform

---

⁴ Professor at Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University

⁵ Lecturer at Department of Educational Research and Measurement, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

⁶ Ph.D. Candidate Student in Educational Research Methodology Program at Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนและก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญในประเทศ การพัฒนาครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในโลกยุคปัจจุบันที่กระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นักวิจัยและนักวิชาการทางการศึกษาต่างให้ความสนใจศึกษาหาแนวทางการพัฒนาครูในรูปของนวัตกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษา ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูที่ดำเนินการโดยนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นงานวิจัยอีกกลุ่มที่มุ่งศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ ความจริง ข้อค้นพบเพื่อให้ได้แนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาครู จากการสำรวจงานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2552) พบว่ามีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่มุ่งศึกษาและพัฒนา นวัตกรรม เทคนิควิธีการสำหรับนำไปทดลองใช้เพื่อพัฒนาครู และประสิทธิภาพในการทำงานของครูอย่างหลากหลาย ซึ่งหากนำงานวิจัยดังกล่าวมาทำการศึกษาดูด้วยกระบวนการวิจัยทางการสังเคราะห์จะทำให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและการพัฒนาครู

ปัจจุบันวิธีวิทยาการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การวิจัยแบบการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนา อภิมาน(meta-ethnography analysis) เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปความรู้ที่เป็นข้อค้นพบในภาพรวมจากงานวิจัยทุกเรื่อง และความรู้ที่มีความกว้างขวางกลุ่มลึกลงกว่าข้อค้นพบจากผลงานวิจัยทุกเรื่องรวมกัน ข้อสรุปความรู้ในด้านนี้ได้มาจากการสังเคราะห์เปรียบเทียบงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกันว่า ผลการวิจัยแตกต่างกัน เนื่องจากคุณลักษณะใดของงานวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่ข้อค้นพบจากการวิจัยภายใต้เงื่อนไขและบริบทการวิจัยที่แตกต่างกัน จากความสำคัญของการพัฒนาครูและประโยชน์ที่จะได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าว การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรให้มีการสังเคราะห์งานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2552 ผลที่ได้จากการวิจัยในภาพรวมจะเป็นแนวทางเบื้องต้นของข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยด้านการพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อวงการศึกษายังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไปโดยเฉพาะเรื่องทิศทางและมิติที่เกี่ยวข้องอื่นๆ กับการพัฒนาครูที่ต้องได้รับการศึกษาเพิ่มเติม

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยและสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัย หมายถึง เอกสารรายงานผลการศึกษา/แสดงความรู้ความจริงด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์ที่ทำโดยนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มุ่งศึกษาและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพครูในด้านต่างๆ เป็นรายงานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยในช่วงปี พ.ศ. 2543-2552 ซึ่ง

ผู้วิจัยคัดเลือกมาจำนวน 16 เรื่อง ที่มีผลการวิจัยสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำมาสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์อภิमानหรือการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानได้

การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้/ตอบคำถามวิจัยด้วยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพและสรุปรวมสาระอย่างมีระบบให้ได้คำตอบตามปัญหาวิจัยที่ต้องการ การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการด้วยวิธีการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानโดยใช้แนวคิดของ Noblit และ Hare (1988) และใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์ผลกระทบไขว้ ตามแนวคิดของ Gordon (1999)

นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง เทคนิค วิธีการ/กลยุทธ์ รูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดจากแนวคิดหรือทฤษฎีทางการศึกษาที่นำมาใช้สร้างสรรค์การปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน รวมถึงด้านต่าง ๆ เพื่อให้ครูสามารถเกิดการพัฒนาตนเองและจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้

การพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การวางแผนจัดระบบรูปแบบการพัฒนาให้ครูมีความสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่สนับสนุนกรอบแนวคิด

การพัฒนาวัตกรรมการศึกษา นวัตกรรมทางการศึกษาในอดีตที่มักถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในด้านการพัฒนาผู้เรียน คือนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (สถาบันส่งเสริมการวิจัยการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ถือว่าผู้เรียนเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่ส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูปทั้งระบบโรงเรียน กล่าวคือ การดำเนินการปฏิรูปในทุกด้านเพื่อให้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน ซึ่งนโยบายและการปฏิบัติในการปฏิรูปทั้งโรงเรียนที่สำคัญที่สุด คือ การปรับแนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู (Cooper and colleagues, 1998 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) แนวคิดในการพัฒนาวัตกรรมการศึกษาจึงได้รับความสนใจจากนักวิชาการ นักการศึกษาและนักวิจัยทางการศึกษา โดยนำมาใช้เพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของครูมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ แนวนโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพของครูใหม่ เพื่อส่งเสริมการผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และปริมาณตรงตามความต้องการของประเทศ ผลจากการสังเคราะห์สมรรถนะครูของไทย โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้ที่กำหนดโดย 3 หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ (1) สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2) สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และ (3) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดได้เป็น 16 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านความรู้ (2) ด้านการสื่อสารและการใช้ภาษา (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้านการจัดการเรียนรู้ (5) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (6) ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน (7) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา (8) ด้านการวัดและการประเมินผล (9) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (10) ด้านจิตวิทยาสำหรับครู (11) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (12) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและ

จรรยาบรรณวิชาชีพ (13) ด้านภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม (14) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (15) ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน และ (16) ด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์

การสังเคราะห์งานวิจัย เป็นการวิจัยประเภทหนึ่ง ซึ่งนักวิจัยนำรายงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน มาศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อสรุปความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่อง ทั้งในด้านผลการวิจัย วิธีการวิจัย และบริบทงานวิจัย รวมทั้งการอธิบายถึงสาเหตุที่มาของความแตกต่างเหล่านั้น ให้ได้องค์ความรู้ที่จะสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง (Hunter, Schmidt และ Jackson, 1982; Glass, McGaw และ Smith, 1981; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

Glass (1976) จัดประเภทงานวิจัยทั้งหมดเป็น 3 ประเภท งานวิจัยประเภทแรก คือ งานวิจัยที่ใช้การวิเคราะห์ปฐมภูมิ (primary analysis) หมายถึงงานวิจัยซึ่งใช้ข้อมูลแหล่งปฐมภูมิ อันเป็นข้อมูลที่นักวิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จัดว่าเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีความตรงค่อนข้างสูง งานวิจัยประเภทที่สอง คือ งานวิจัยที่ใช้การวิเคราะห์ทุติยภูมิ (secondary analysis) หมายถึงงานวิจัยซึ่งใช้ข้อมูลแหล่งทุติยภูมิ อันเป็นข้อมูลที่นักวิจัยนำฐานข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้แล้วมาศึกษาวิเคราะห์ จัดว่าเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพเป็นรองงานวิจัยที่ใช้การวิเคราะห์ปฐมภูมิ สำหรับงานวิจัยประเภทที่สาม Glass ได้บัญญัติศัพท์คำว่า ‘meta-analysis of research = การวิเคราะห์อภิมานงานวิจัย’ เรียกสั้น ๆ ว่า ‘meta-analysis = การวิเคราะห์อภิมาน’ และอธิบายว่า งานวิจัยที่ใช้การวิเคราะห์อภิมาน หมายถึงงานวิจัยที่นักวิจัยใช้รายงานวิจัยเป็นข้อมูลโดยนักวิจัยต้องรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์สรุปผลได้เป็นความรู้ใหม่ที่มากกว่าความรู้จากงานวิจัยแต่ละเรื่องมารวมกัน จัดว่าเป็นงานวิจัยที่ใช้การวิเคราะห์ปฐมภูมิประเภทหนึ่ง ซึ่งให้ผลการวิจัยที่เหนือกว่าและลุ่มลึกกว่าผลการวิจัยในงานวิจัยทั่วไป

Glass, McGaw และ Smith (1981) Hunter, Schmidt และ Jackson (1982) และ Hedges และ Olkin (1985) อธิบายไว้ว่าการสังเคราะห์งานวิจัยแบบดั้งเดิมที่ใช้กันมาในอดีตและยังใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ การสังเคราะห์งานวิจัยแบบพรรณนา (narrative method) เป็นการอ่านและสรุปสาระตามความเข้าใจของนักสังเคราะห์งานวิจัย มีจุดอ่อนตรงที่เป็นวิธีการที่ไม่มีระบบ มีความเป็นอัตนัยสูง ให้ผลการสังเคราะห์ที่ขาดความชัดเจน ไม่สามารถทำซ้ำโดยให้ผลเหมือนเดิมได้ จุดอ่อนของการสังเคราะห์งานวิจัยแบบเดิมทำให้นักวิจัยพยายามพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยให้เป็นระบบมากขึ้น ได้แก่การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีนับคะแนนเสียง (vote-counting method) วิธีการประมาณค่าขนาดอิทธิพล (effect size estimation) และวิธีรวมค่าความน่าจะเป็น (probability accumulation) วิธีการเหล่านี้ให้ความสำคัญกับผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งยังมีจุดอ่อนอยู่มาก ในระยะหลังนักวิจัยตระหนักว่าข้อค้นพบสำคัญของงานวิจัย คือขนาดอิทธิพล (effect size) อันเป็นค่าสถิติที่เป็นดัชนีมาตรฐานซึ่งมีสารสนเทศเกี่ยวกับผลการวิจัยที่สมบูรณ์ จึงได้พัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการรวมค่าขนาดอิทธิพล อันเป็นต้นกำเนิดของการวิเคราะห์อภิมาน (meta analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้กันมากในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณในปัจจุบัน

ต่อมา Noblit and Hare (1988) ได้นำแนวคิดการวิเคราะห์อภิมานไปใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพและพัฒนาเทคนิคการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน (meta-ethnography research) ซึ่งจัดว่าเป็นนวัตกรรมทางการวิจัยเชิงคุณภาพแบบหนึ่ง ที่มีการประยุกต์หลักการวิเคราะห์อภิมานให้เป็นประโยชน์ในการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา (ethnographic research or ethnography) Noblit และ Hare (1988) ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบดั้งเดิมว่า เป็นวิธีการที่ไม่มีระบบ จะทำการสังเคราะห์ซ้ำให้ได้ผลเหมือนเดิมเป็นเรื่องยาก และงานการสังเคราะห์มักจะไม่มี

ครอบคลุมงานวิจัยทั้งหมดที่นำมาสังเคราะห์ ผู้สังเคราะห์มักจะเลือกเฉพาะตอนหรือส่วนที่สนใจ เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องดังกล่าว Noblit และ Hare จึงได้เสนอวิธีการวิจัยที่เรียกว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานตามแนวคิดของ Noblit และ Hare (1988) มี 5 ประการ (1) เพื่อปริทัศน์วรรณคดีที่มีการตีความหมายเพิ่มมากขึ้น (2) เพื่อวิพากษ์สิ่งที่เป็นหลักฐานหรือข้อมูลสำหรับการวิจัย (3) เพื่อเปรียบเทียบงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างเป็นระบบให้ได้ข้อสรุปรวมจากงานวิจัย (4) เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยของนักวิจัยกับงานวิจัยของคนอื่น และ (5) เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา

กรอบแนวคิดของการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)- ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550- 2554) ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งนำมาสู่ประเด็นที่เป็นปัญหาของงานวิจัยปริญญาโท/ วิทยานิพนธ์จำนวนมากที่นักศึกษานักวิชาการศึกษามุ่งศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะ/ ทักษะของครูด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น ควรได้รับการพัฒนาเพื่อการเป็นครูมืออาชีพ อันนำมาสู่การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา วิธีการ/ กลยุทธ์ เพื่อนำมาทดลองใช้และหาประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การกำหนดวัตถุประสงค์วิจัย (2) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจัดทำกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีการศึกษางานวิจัยกว่า 300 รายการ ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย ปัจจัยเชิงสาเหตุ 3 ปัจจัยหลัก ปัจจัยเชิงผล คือ การพัฒนาครูรวม 5 ด้าน และแนวทางการสังเคราะห์งานวิจัย (3) การรวบรวมและจัดทำเนียบงานวิจัย โดยคัดเลือกงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และได้งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 16 เล่ม เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่จะนำมาวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน (4) การสร้าง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล (5) การกำหนดกรอบการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน เพื่อให้ได้กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยเชิงคุณภาพ (6) การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน ประกอบด้วย (6.1) การอ่านรายงาน การกำหนดอุปลักษณะ การแปลความหมายอุปลักษณะ การศึกษาความแตกต่างของอุปลักษณะ และการสรุปให้ได้องค์ความรู้ และ (6.2) การระบุความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุ ปัจจัยเชิงกระบวนการ และปัจจัยเชิงผล การให้รหัสการวิเคราะห์เมทริกซ์ผลกระทบไขว้ และการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ และสร้างโมเดลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ และ (7) การสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาปัจจัยกระบวนการหรือนวัตกรรมทางการศึกษา ที่ในการพัฒนาครูพบว่า มี 15 รูปแบบ โดยจัดกิจกรรมตามแนวคิดดังนี้ (1) **แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู** 10 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาผ่านบทเรียน การจัดการความรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน เทคนิคแผนที่ผลลัพธ์ การคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศร การออกแบบย้อนกลับและการเรียนรู้แบบเน้น

ประสบการณ์ การเสริมสร้างพลังอำนาจด้วยแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส การเสริมพลังอำนาจครู การพัฒนาครู โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติสถานการณ์ชี้แนะ (2) แนวคิดการประเมิน 3 รูปแบบ ได้แก่ การประเมินเสริมพลังอำนาจ การประเมินแบบ 360 องศา และวงจรเรียนรู้แบบเชเว่นอี โดยใช้แบบตรวจสอบรายการการประเมินหลัก และ (3) แนวคิดการพัฒนาพฤติกรรมครู 2 รูปแบบ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักกัลยาณมิตร และการปรับปรุงการพูด โดยใช้เทคนิคการละคร

ปัจจัยด้านผลลัพธ์ คือ การพัฒนาครู ประกอบด้วยประเด็นที่แสดงถึงสมรรถภาพและคุณลักษณะของครู ที่ควรได้รับการพัฒนารวม 5 ด้าน คือ (1) สมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน (2) ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ (3) ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (4) ความรู้ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการประเมินการจัดการเรียนรู้ และ (5) ครูเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในตนและระหว่างเพื่อนครู

นวัตกรรมทางการเรียนการสอน (ปัจจัยกระบวนการ) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูทั้ง 5 ด้าน พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้นวัตกรรมทางการศึกษาในการพัฒนาครูด้านสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในตนและระหว่างเพื่อนครู ด้านความสามารถในการจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ และด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการประเมิน การจัดการเรียนรู้ และด้านความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามลำดับ โดย นวัตกรรมทางการศึกษาที่นิยมนำมาใช้ในการพัฒนาครูมากที่สุดคือ การพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การประเมินแบบ 360 องศา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักกัลยาณมิตร และการเสริมพลังอำนาจครู ตามลำดับ

การคำนวณค่าขนาดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุรวม 31 ปัจจัย กับผลการพัฒนาครู ทั้ง 5 ด้าน จากการหาค่าเฉลี่ยขนาดความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์เมทริกซ์ผลกระทบไขว้ ค่าเฉลี่ยที่ได้มีช่วงคะแนน 0.00-2.00 ใช้หลักการแปลความหมายขนาดความสัมพันธ์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสหสัมพันธ์ 0.00-0.50 คือ ขนาดความสัมพันธ์ต่ำ 0.51-1.50 คือ ขนาดความสัมพันธ์ปานกลาง และ 1.51-2.00 คือ ขนาดความสัมพันธ์สูง ผลคำนวณค่าขนาดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุดังกล่าวได้ผลดังตาราง 1 และภาพ 2 ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 การวิเคราะห์เมทริกซ์ผลกระทบไขว้ (Cross-impact matrix analysis) ของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ (cause and effect)

ปัจจัยเชิงผล	ปัจจัยเชิงสาเหตุ										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. ครู (ปัจจัยนำเข้า 1)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. โรงเรียน (ปัจจัยนำเข้า 2)	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. ระบบการศึกษา (ปัจจัยนำเข้า 3)	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
4. การจัดการกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู (กระบวนการ 1)	0.283	0.100	0.100		0	0	0	0	0	0	0
5. การจัดการกิจกรรมตามแนวคิดการประเมิน (กระบวนการ 2)	0.222	0	0	0		0	0	0	0	0	0
6. การจัดการกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนาพฤติกรรมครู (กระบวนการ 3)	0.292	0	0	0	0		0	0	0	0	0

ปัจจัยเชิงผล	ปัจจัยเชิงสาเหตุ										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7. สมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน (ผลลัพธ์ 1)	0	0	0	1.100	1.333	0		0	0	0	0
8. ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ (ผลลัพธ์ 2)	0	0	0	0.400	0	1.000	0		0	0	0
9. ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ผลลัพธ์ 3)	0	0	0	0.100	0	0	0	0		0	0
10. ความรู้ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการประเมินการจัดการเรียนรู้ (ผลลัพธ์ 4)	0	0	0	0.200	0.333	0	0	0	0		0
11. ครูเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในตนและระหว่างเพื่อนครู (ผลลัพธ์ 5)	0	0	0	0.500	1.000	1.500	0	0	0	0	

จากตารางขนาดความสัมพันธ์และภาพโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครู พบว่า ปัจจัยนำเข้าที่มีอิทธิพลในระดับต่ำต่อปัจจัยต่าง ๆ 3 ปัจจัย ได้แก่ ครู ส่งผลต่อกระบวนการ 3 ปัจจัย คือ การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ของครู การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการประเมิน และการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนาพฤติกรรมครู และปัจจัยนำเข้าที่มีอิทธิพลในระดับปานกลางต่อปัจจัยต่าง ๆ 2 ปัจจัย ได้แก่ โรงเรียนและระบบการศึกษา ส่งผลต่อกระบวนการ 1 ปัจจัย คือ การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ของครู ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการที่มีอิทธิพลในระดับต่ำต่อปัจจัยต่าง ๆ 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งผลต่อผลลัพธ์ 4 ปัจจัย คือ ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความรู้ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการประเมินการจัดการเรียนรู้ และครูเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในตนและระหว่างเพื่อนครู และ (2) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการประเมิน ส่งผลต่อผลลัพธ์ 1 ปัจจัย คือ ความรู้ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการประเมินการจัดการเรียนรู้ ขณะที่ปัจจัยด้านกระบวนการที่มีอิทธิพลในระดับปานกลางต่อปัจจัยต่าง ๆ 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งผลต่อผลลัพธ์ 1 ปัจจัย คือ สมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน (2) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการประเมิน ส่งผลต่อผลลัพธ์ 2 ปัจจัย คือ สมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน และครูเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในตนและระหว่างเพื่อนครู และ (3) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการพัฒนาพฤติกรรมครู ส่งผลต่อผลลัพธ์ 2 ปัจจัย คือ ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ และครูเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในตนและระหว่างเพื่อนครู

การอภิปรายผล

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้มีจำนวน 16 เล่ม ซึ่งการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानสำหรับการวิจัยครั้งนี้ นับว่าพอเพียงด้วยเหตุผล 2 ประการ **ประการแรก** การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับความหลากหลายของงานวิจัยมีใช้ปริมาณงานวิจัย Noblit and Hare (1988) กล่าวว่า ตามหลักการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान จำนวนงานวิจัยเชิงคุณภาพที่นำมาสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान ไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมาก เพราะเป้าหมายของการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान คืองานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระหลากหลายแตกต่างกันครอบคลุมประเด็นตามแนวคิดทฤษฎี มิใช่ต้องมีจำนวนเล่มมาก **ประการที่สอง** ประเด็นหลักหรืออุปลักษณ์ (metaphor) มีจำนวนมากพอสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลสารสนเทศมีปริมาณมากพอ ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นได้ปัจจัยนำเข้า 3 ปัจจัยหลัก 16 ปัจจัยย่อย กระบวนการ 3 ปัจจัยหลัก 15 ปัจจัยย่อย และผลลัพธ์ 5 ปัจจัยหลัก 5 ปัจจัยย่อย ซึ่งครอบคลุมสาระเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่นำมาใช้ในการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทำให้ได้ผลการสังเคราะห์ที่มีความสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

1. แนวนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทย

ปัจจัยเกี่ยวข้องกับหลักการจัดการศึกษาทั่วไป ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาและการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการจัดการศึกษาทั่วไป สืบเนื่องจากในปัจจุบันครูยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ภายหลังการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น การส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของครู สร้างเสริมบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู ให้ความสำคัญกับการจัดระบบความรู้ของครู ขยายโอกาสให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ

ปัจจัยด้านลักษณะและกระบวนการของผู้บริหาร ผลจากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลต่อการพัฒนาครูคือ ลักษณะและกระบวนการของผู้บริหาร ปัญหาที่พบจากการสังเคราะห์งานวิจัยคือ การขาดการให้ความช่วยเหลือแก่ครู และขาดการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูที่ชัดเจน ดังนั้น (1) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดี เห็นความสำคัญของการพัฒนาครูที่จะเกิดประโยชน์ต่อระบบการศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจที่ถ่องแท้เกี่ยวกับการพัฒนาครูและการพัฒนาระบบการศึกษา (2) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน/ การพัฒนาครู เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานและสนับสนุนการใช้ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาครูอย่างเต็มความสามารถ (3) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาครู/อาจารย์ให้ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะการวางแผน/ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ทักษะความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ทักษะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยด้านลักษณะและกระบวนการของครู/อาจารย์ ผลจากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาครูคือการเริ่มด้วยตัวของครูเอง ดังนั้น (1) ครู/อาจารย์ต้องเป็นผู้ที่มีความตระหนักและเห็นความสำคัญในวิชาชีพของตน มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ใฝ่หาความรู้ทางวิชาการและเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ สามารถปรับแนวคิด ความเชื่อ หรือพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม (2) ครู/อาจารย์ต้องเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสอดแทรกให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ (3) ครู/อาจารย์ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้ สามารถวางแผนการปฏิบัติงานจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นลำดับขั้น มีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาสาระที่สอนเป็นอย่างดี สามารถจัดทำ/พัฒนาและนำหลักสูตรใหม่ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไปใช้ได้

2. แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษา

ผู้บริหาร หรือหัวหน้างานต้องมีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน โดยเปิดโอกาสให้ครูที่มีความพร้อมได้ไปศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา ทำวิจัย หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา/การใช้วัฒนธรรมทางการศึกษา เช่น การฝึกอบรมความรู้เรื่อง IT เทคนิคการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูได้รับความรู้ใหม่และแนวทางการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ให้สามารถพัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษาได้ด้วยตนเอง และนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ผู้บริหารจัดให้ครูมีการประเมินสมรรถนะของตนเองเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อสำรวจและตรวจสอบประสิทธิภาพของครู ทำการคัดเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมต่อการพัฒนาสมรรถนะที่ครูมีความต้องการจำเป็น หากพบว่าวิธีการพัฒนาครูแบบเดิมไม่ได้ผลหรือได้ผลลดน้อยลง จึงหาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis)*. กรุงเทพมหานคร. นิชินแอดเวอร์ไทซิ่งกรุ๊ป.
- สถาบันส่งเสริมการวิจัยการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบ การพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน*. กรุงเทพฯ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) : ฉบับสรุป*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- Glass, G.V. (1976). Primary, secondary and meta-analysis of research, *Educational Researcher*. 5: 3-8.
- Glass, G.V., McGaw, B. and Smith, M.L. (1981). *Meta-Analysis in Social Research*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Gordon, T.J. 1999. Cross-impact method in Glenn, J.C. (Ed.). 1999. *The Millennium Project: Future Research Methodology Version 1.0*. Washington, DC: American Council for the United Nations University. Retrieved from <http://millennium-project.org>.
- Hedges, L.V. and Olkin, I. (1985). *Statistical Methods for Meta-Analysis*. Orlando, Florida: Academic Press, Inc.
- Hunter, J.E., Schmidt, F.L. and Jackson, G.B. (1982). *Meta-Analysis: Cumulating Research Findings Across studies*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Noblit, G.W. and Hare, R.D. (1988). *Meta-ethnography: Synthesizing Qualitative Studies*. Newbury Park: Sage Publication.